

PDFlib PLOP: PDF Linearization, Optimization, Privacy

**Page inserted by evaluation version
www.pdflib.com – sales@pdflib.com**

SÜNNUPÄÄVALTSÕ

Varska vald	Mikk Kopli	Liidia Kivisoo
Olga Margas	Koidula Kuusk	Liine Kurgjärv
Ayno Termonen	Elvi Oraver	Selma Kurg
Evgenia Kivitalo	Aina Loseva	Elsa Kõivik
Maria Tasane	Olev Raha	Linda Oinats
Veera Hammas	Virve Laur	Leo Mindo
Olga Haak	Olev Hummal	Marie Tammisto
Misso vald	Meremäe vald	Aleksei Žarov
Hermilde Papp	Veera Liivak	Kalju Savimägi
Hedvig Saarniit	Linda-Veronika Veski	Viktor Liivak
Olga Hõbemägi	Maria Kahri	Valter Leppoja
Loreida Kukk	Akulina Luikjärv	Kalju Kann
Silvia Taaber	Semjon Aim	Veera Reissar
Helgi Niilo	Anna Tuus	Jevpraksinia
Maria Viiard	Jevgenija Kozlova	Štšegoleva
Olev Pihus	Aini Palok	Manni Toobre
Lea Olesk	Mikitamäe vald	Veera Rebrova
Antonina	Marie Tõrvamägi	Tõnis Kokmann
Stankevics	Anastasia Kirsi	Pavel Golubov
Leili Maasik	Natalja Oinak	Leili Valvar

ÖNNÕSUUVMISE'

Tervitame pisikesi vallakodanikke ja õnnitleme nende vanemaid!

Värskas vald — Aare Säks

Kirikuteated

†
Jumalateenistused

Obinitsas

L 14.06. kell 9 Liturgia.

Püha Kolmainu püha — Nelipüha

L 28.06. kell 9 Liturgia.

Meeksis

P 01.06. kell 9 Liturgia. Pimeda pühapäev

P 15.06. kell 9 Liturgia.

Püha Kolmainu püha — Nelipüha, surnute mälestus

Luhamaal

Te 24.06. kell 10 Liturgia.

Issanda ristija Johannese sünnipäev

MÄLEHTÄMI

Meremäe vald	Värskas vald	Juri Poolakut
Jaagup Sarapuu	Jekaterina Filosofova	Jeliasaveta Prosti
Maria Petrovskaja	Mikitamäe vald	Anna Sillaorgu
Misso vald	Helene-Rosalie	Elmar-Johannes
Heino Koidu	Aadusaart	Varest
Elsa Põld		

Võitja teada!

Eelmise numbril leelopäevade viktoriini õige vastus oli:

Paul Mäeste rääkis 1980. aasta Värskas II leelopäevast ning Veera Pähnappu loodud Leelopäevade hümni «Laul läts läbi Setomaa, hõpõhelme helünal».

Õige vastuse saatmise eest saab leelopäevade raamatu postiga tasuta endale LUULE ÜLEND. Toimetust võtab võitjaga ühendust.

NELIPÜHI LUHAMAAAL: suvistepüha ristikäik Luhamaa kirikus ees, mille uksed kaskedega ära ehitud.

Suvisted on nii elavatele kui surnutele üks püha

15. juunil vana kalendri järgi tähistatava Püha Kolmainu ehk rahvakeeli Suvistepüha eel meenutab MERLIN LÕIV, kuidas seda püha vanasti peeti ja millised traditsioonid sellega kaasas käisid.

Kirikukalendris tähistavad suvistepüha Vaimu väljavalamist rahvale. Vene-õigeusu kalendris on neid nimetatud Kolmainuse päevaks ja ka Pühavaimu mahatulemise pühaks. Arvestatuna lihavõttepühadest seitse nädalat edasi, on need paljude rahvaste traditsioonis saanud suve vastuvõtupüha funktsiooni, seejuures on kaskede või kaseokste toomine omakorda rahvakombestikust üle võetud kiriklikku tähtsust.

Roheluse toomine

Roheluse kodudesetoomisel on olnud maagiline tähendus, mis pole tänapäevalgi tuhmunud. Kaskede tuppatoomine oli seotud kaitsega kurjade vaimude eest. Haljaste okste ja lilledega koos tuuakse koju ühtlasi kaelujõudu ja edenemist. Suvistepühad on kirikukalendris tähtsamate pühade hulgas.

Nii nagu kõikideks pühadeks kasitakse siingi majapidamine ja tare ümbrus erilise hoolega puhtaks. Püha ise sümboliseerib suve vastuvõtmist, mille auks tuuakse tupp kased. Puud asetatakse nii majasse sisse kui ka õuele. Ühtlasi on antud püha tähtis esivanemate austamise ja mälestamise päev. Setumaal on sel puhul

kombeks kalmud kaseokstega üle pühkida ja ääristada. Omaste haudadel süüakse ning mälestatakse lahkunuid. Suvistepühad on nii elavatele kui surnutele üks püha.

Söödi mune, saia, korpe, pirukaid, pannkooke, värvitud kollaseid mune, sõira, suitsuliha. Keedeti kiislat, viidi livvaga küla sisse hinge ülendama. Veiga vanal aol panti ka künnel kiisla sisse palama. suvistepühahä puulpühä kirotas tütrik uma kallimba nime aida koo pääle, sõs nakas kallim timmä armastama...

Nii nagu kõikideks pühadeks kasitakse siingi majapidamine ja tare ümbrus erilise hoolega puhtaks.

Kergotamine: Omapärane traditsioon on olnud kergotamine. Sellega kaasnevad ka kergotamislaulud. Kergotajateks olid naised, kui kari juba välja aetud.

Eesti Rahvaluule arhiivis on seto suvistepühade kohta järgmiseid ülestähendusi:

«Suvistepühast pühtas moro puhtahe ar ja koo' muru pääle.

Õga akna ala pandas paar kõivo ja läve mano, kest morro ka. Koo ossõ viidi õkka huunõhe ja tuudi ka pühäse ette ja sängü mano päh'tsehe, sis ütli, kirbu lääse ar' ja lutigõ.»

«Raudade vana ristpalke lamu oli minu jaoks esimene elus, mida nägin tööpoolest ehituna /-/ Siin on suvistepüha oma paar nädalat või enamgi möödas, aga kogu piduehted on alles. Seest vooderdamata maja on seest üleni ehitud kaseokstega, kuhu vahele mõni jaanilill on vahel „õitsema“ läinud. Peab olema sadu oksakimbukesi, mida on kõikvõimalikesse kohtadesse topitud. Nüüd on kogu elamine nagu värsket heina täis-lõhnab!»

Sõira ja mune

«Suvistepühade aeg keedeti mune. Keedeti kaselehtedega kollaseks. Pühadeks toodi kased tupp.»

Tehti kõiki sööke, viidi enne kirikusse, siis mindi kalmude pääle. Kalmude pääl söödi ja joodi, kutsuti tuttavaid ja sugulasi ka /- / Söökideks tehti kalmudele sõira, kuurnikka (munakooki), mune, võid, kohupiima, saiu, liha, kalu ja viimasel ajal teha hake juba torte, kotlette, pasteti jne. igast toidust padi ka risti juurde surnutele. Ja igast toidust jäti ka veidike üle, see viidi kodu neile, kes ei olnud ise kalmude pääl. Need mälestasid kodus: «Jumala peri hing

kodonu mamal Odõl. Jumala peri hing Kodonu tätäl Vassol» jne. iga nime juures hiideti risti ette».

«Suviste puulpäe õdagu käuti peko-jumala pool. Ega üts käu-es. Pito peeti Ignase küläh, Miko küläh. Lätsi kokko. Üts pidäs ühe aasta, teine tõise aasta. Kiä läts, tuu midägi vei. Inne vei olle terri. Põld külbede ar, ku jäi seemeht üle, sis peeti. Nimetati „koradi: korätiit pidämäl!“ (korjamise tähenduses).»

«Suvistepühi laupäeval tuldi kokku (ainult vanemad inimesed) pekot pidama. Lauldi, põletati küünlaid, mis olid kirikust toodud. Eraldi laual oli 12 savikausikest, nimetatud «õllekausikesed», igas kausis põles küünal, keskel oli suur kauss, nimetatud «Süda-kauss», laua ees palvetati, paluti head vijasaka. Siis istuti lauda sööma, laual olid piima- ja lihasöögid, pliinid, kesvaluinnasest tehtud õlut, söödi, mida keegi oli kaasa toonud. Seda päeva nimetati ka «jumala tänapäevaks». Kõneleja ema oli endelt kooskäimistest osa võtnud.»

«Suvistepühade aeg keedeti mune. Keedeti kaselehtedega kollaseks. Pühadeks toodi kased tupp.»

«Suvistepühi nelapäevä keedeti kotoh ka õgalõ ülele munõ ja keedeti kiislat. Kiislat viidi küla sisse ka livvaga hinge ülendä. Vanast mälehtedi kõõ kiislagi hinge. Kui pejeti pom'kit vai puhtit, sis kõõ keedeti kiislat ja panti künnel kiisla sisse palama.» ■